

Taskforce kindermishandeling
en seksueel misbruik

Monitor

Actieplan
Kinderen veilig
2012-2016

Nulmeting

Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik

Monitor

Actieplan Kinderen veilig 2012-2016

Nulmeting

November 2012

Inhoud

Acties

1 Inleiding

In het Actieplan Kinderen veilig 2012-2016 is de verantwoordelijkheid van de overheid in de aanpak van kindermishandeling weergegeven.

'Als overheid dragen we een speciale verantwoordelijkheid voor kinderen in onze samenleving. We hebben de plicht om samenhangend beleid te ontwikkelen om kindermishandeling te bestrijden. De overheid is verantwoordelijk voor preventie, signalering, opvang en behandeling'¹.

De acties in het Actieplan geven weer waar de overheid op inzet bij de aanpak van kindermishandeling en seksueel misbruik. Het betreft beleid en maatregelen die de overheid reeds heeft genomen als ook nieuwe maatregelen die in acties zijn of worden vertaald. De acties kennen een brede scope. Binnen het Actieplan zijn 32 acties weergegeven.

Eén van de acties is de oprichting van de Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik. De Taskforce heeft als opdracht om het Actieplan Kinderen veilig kritisch te volgen, specifieke thema's uit het Actieplan hoog op de agenda te houden (zoals seksueel misbruik) en nieuwe kansrijke initiatieven te stimuleren.

De Taskforce heeft voor het toezien op de uitvoering van het Actieplan Kinderen veilig een monitor ontwikkeld. Deze monitor zal tweemaal per jaar uitkomen.

In deze eerste monitor, de nulmeting, kunt u kennis nemen van de stand van zaken van de uitvoering van de verschillende acties.

Op verzoek van de departementen van VenJ en VWS zal in volgende monitors ook de stand van zaken van de uitvoering van aanbevelingen van de commissie-Samson worden vermeld.

Daarnaast zal met de ministeries overlegd worden of acties die voortkomen uit de aanbevelingen van de commissie-Deetman zoals het multidisciplinaire onderzoek naar dieperliggende oorzaken van kindermishandeling en het realiseren van één meldpunt seksueel misbruik worden gemonitord.

In deze eerste monitor geven wij ook een nadere beschouwing mee op het Actieplan. De sturing van de uitvoering van de acties door de overheid en het monitoren door de Taskforce kunnen hiermee versterkt worden.

2 Werkwijze

Ten behoeve van deze nulmeting zijn gesprekken gevoerd met actiehouders. Tevens is gesproken met verschillende belanghebbenden in het veld om zo een scherp beeld te krijgen van de acties in hun context.

De gesprekken met de actiehouders waren erop gericht om duidelijk te krijgen wat de actie inhoudt, wie wanneer welk resultaat moet opleveren en wat de stand van zaken van de uitvoering van de betreffende actie is.

Waar relevant en mogelijk zijn in de gesprekken naast inhoudelijke bevindingen ook planning en kosten doorgenomen. Deze bevindingen zijn uitgewerkt in concept-verslagen en voorgelegd aan de actiehouders voor commentaar en aanvullingen.

Daarnaast is een beperkte documentenstudie uitgevoerd.

Doel van de eerste monitor is in gesprek te komen met de actiehouders en een goede basis te maken voor de komende 4 jaar. De gesprekken resulteerden in de conclusie dat veel acties aanscherping behoeven en SMART geformuleerd moeten worden. Pas dan wordt monitoren zinvol en kan de Taskforce zijn rol als spiegel en aanjager goed invullen. In de volgende monitor kan dan gewerkt worden met een kleurcodering/stoplicht.

De resultaten zijn behandeld in de bijeenkomst van de Taskforce van 2 oktober jl. en zijn eind oktober 2012 met de betreffende directeuren, directeuren-generaal en bewindslieden van VenJ en VWS besproken.

3 Het Actieplan nader beschouwd

De monitor is gericht op de acties uit het Actieplan Kinderen veilig 2012 - 2016. Bij het ontwikkelen van de monitor zijn ons de volgende algemene zaken opgevallen.

Herformulering van acties nodig

De meeste acties zoals geformuleerd in het Actieplan geven onvoldoende informatie over doel en resultaat, planning, eigenaarschap en rolopvatting (van eigenaar tot facilitator) van de actiehouders. Dit maakt dat sturing vanuit de overheid lastig is. Ook geeft dit belemmeringen in het monitoren van de acties.

Aanbeveling

Wij adviseren VenJ en VWS om de acties SMART te herdefiniëren. Daarnaast dient aandacht te worden besteed aan de verschillende beheersvariabelen als tijd, geld, kwaliteit, informatie en organisatie. Helderheid daarover maakt het de departementen mogelijk gericht te sturen op de voortgang van de verschillende acties. De uitwerking van deze aanbeveling zou zo spoedig mogelijk moeten plaatsvinden met het oog op de monitor van voorjaar 2013.

Samenhang en doelgerichtheid van het Actieplan verbeteren

In het Actieplan Kinderen veilig zijn veel acties opgenomen. Sommige acties hangen dusdanig met elkaar samen dat ze zonder onderlinge afstemming moeilijk uitvoerbaar zijn (bijvoorbeeld de ene actie kan pas worden gestart als de andere is afgerond, zoals de acties met betrekking tot Signs of Safety).

De beoogde effecten (outcome) van de acties uit het Actieplan zijn veelal niet benoemd. Dit betekent dat het niet helder is of c.q. in hoeverre de acties na uitvoering daadwerkelijk bijdragen aan het uiteindelijke effect namelijk minder kindermishandeling en minder seksueel misbruik. Verder zijn de acties nogal verschillend in omvang en importantie.

Aanbeveling

Wij adviseren VenJ en VWS de acties nader te ordenen op samenhang en (bijdrage aan het beoogde) uiteindelijke effect. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van principes uit programmatisch werken zoals een doelenstructuur, doel-inspanningen-relaties en sturing op bijdragen van inspanningen en middelen.

Kinderen op de radar

De acties in het Actieplan richten zich veelal op randvoorwaarden in de aanpak van kindermishandeling (zoals het maken van instrumenten) en op procesverbeteringen in de ketenaanpak. Acties die erop zijn gericht meer kinderen op de 'radar te krijgen en te houden' ontbreken grotendeels in het Actieplan. Dit wordt door betrokkenen in het veld als gemis in de overheidsacties ervaren.

Aanbeveling

Wij adviseren VenJ en VWS om samen met organisaties in het veld (jeugdzorg, (geestelijke) gezondheidszorg, onderwijs, politie, openbaar ministerie, lvg-sector, gemeentelijk jeugdbeleid etc.) en niet-gouvernementele organisaties zoals Augeo Foundation na te gaan welke aanvullende acties naast het Actieplan nodig zijn om het uiteindelijke doel: minder kinderen mishandeld en seksueel misbruikt te bereiken. Hierbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen wat de (rijks)overheid zelf kan ondernemen en wat op het terrein van de professionals in het veld ligt.

4 Toelichting op de verslaglegging en acties

Opbouw verslag

De 32 acties zijn alle beschreven volgens een vast format. Naast de algemene informatie over de actie, de bevindingen, aandachts- en adviespunten is ook achtergrondinformatie opgenomen.

De acties zijn nu nog onvoldoende SMART beschreven (zie ook Het Actieplan nader beschouwd). Hierdoor zijn bij de meeste acties nog geen adviezen opgenomen.

De algemene informatie betreft de strekking van de actie, de eerst verantwoordelijke actiehouders en een feitelijke toelichting op de actie. In de bevindingen zijn naast de inhoudelijke stand van zaken de planning en kosten van de actie opgenomen. De achtergrondinformatie betreft een selectie van informatie die een verdere duiding van de actie geeft. Tot slot zijn de bronnen (gesprekken en documenten) opgenomen.

Bijzonderheden

De acties nr 29 (instelling van de Taskforce) en nr 30 (uitbreiding van de taak Nationaal Rapporteur Mensenhandel) zijn uitgevoerd.

De acties 3 (Gemeenten (en professionals) informeren over de aanpak kindermishandeling op basis van best practices op het gebied van regierol), 7 (opvoedondersteuning) en 17 (interventies) worden gebundeld gemonitord. Reden is dat de actiehouders (VWS) de informatie bedoeld in deze 3 acties gaat verspreiden via één website.

Actie 25 (Aanpak daders kinderpornografie, verdubbeling inzet van politie) blijkt al te worden gemonitord vanuit het Topberaad aanpak kinderpornografie, gevormd door het ministerie van VenJ, politie en openbaar ministerie. De Tweede Kamer wordt twee keer per jaar geïnformeerd over de voortgang. De Taskforce stelt voor deze actie in de volgende monitors niet meer op nemen.

5 Overzicht acties in het Actieplan Kinderen veilig

Hieronder wordt aangegeven op welk paginanummer de beschreven actie te vinden is in het Actieplan Kinderen veilig.

Actie		Paginanummer
Actie 1	Multidisciplinaire aanpak	16-17
Actie 2	Regierol gemeenten	17-18
Acties 3, 7 & 17	Best practices gemeenten	18, 22, 30
Actie 4	Onderzoek signs of safety	19
Actie 5	Pilots signs of safety	19
Actie 6	Film signs of safety	19
Actie 8	Meldcode	23-24
Actie 9	Aandacht opleidingen	25
Actie 10	Publiekscampagne	25
Actie 11	Kinderbeschermingswetgeving	26
Actie 12	Huisverbod	27
Actie 13	Protocol meldingen	28-29
Actie 14	Opsporingsonderzoek	28-29
Actie 15	Gedraginterventies strafrecht	28-29
Actie 16	Strafmaatrichtlijn	29
Actie 18	Signalering- en risicotaxatie instrumenten	34-37
Actie 19	Informatie uitwisseling zorg jeugdzorg	34-37
Actie 20	Forensisch-medische expertise	34-37
Actie 21	Verbetering zicht op recidive	34-37
Actie 22	Digivaardigheid & digialertheid	37-39
Actie 23	Helpdesk 'stop it now'	38-39
Actie 24	Digitale signalering	38-39
Actie 25	Aanpak daders kinderpornografie	39
Actie 26	Hulpaanbod slachtoffers	39
Actie 27	Publieke & private samenwerking	39
Actie 28	Verklaring omtrent gedrag	40
Actie 29	Instelling Taskforce	42
Actie 30	Uitbreiding taak NRM	42
Actie 31	Onderzoek gradaties kindermishandeling	31
Actie 32	Prevalentiestudie	31

6 Gesprekspartners

Ministerie Veiligheid en Justitie

N. Albayrak	Senior Beleidsmedewerker – afdeling Criminaliteit en Veiligheid
A. Brouwer	Beleid en onderzoek – afdeling Jeugdbescherming
M. van Buul	Beleidsmedewerker – afdeling Jeugdbescherming
M. Dekker	Beleid en onderzoek – afdeling Preventie- en slachtofferbeleid
J. Hallensleben	Communicatieadvies
V. Jaber	Beleid en onderzoek – afdeling Jeugdbescherming
G. Kramer	Beleid en onderzoek – afdeling Preventie- en slachtofferbeleid
M. Kroon	Beleid en onderzoek – afdeling Jeugdbescherming
S. Lubbe	Beleid en onderzoek – afdeling Jeugdbescherming
A. Lutjens	Beleid en onderzoek – afdeling Sanctie- en reclasseringbeleid
E. Planken	Coördinerend beleidsmedewerker – afdeling Criminaliteit en Veiligheid
A. Ribberink	Beleid en onderzoek – afdeling Jeugdbescherming
P. Sleyfer	Coördinerend beleidsmedewerker – afdeling Jeugdbescherming
E. Slijper	Beleid en onderzoek – afdeling Jeugdbescherming

Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport

M. Bos	Senior Beleidsmedewerker – Directie Jeugd
R. van Herk	Senior Beleidsmedewerker – Directie Jeugd
C. Hostmann	Senior Beleidsmedewerker – Directie Maatschappelijke Ondersteuning
J. Huiden	Senior Beleidsmedewerker – Directie Jeugd
C. Lucardi	Senior Beleidsmedewerker – Directie Jeugd
L. Molenaar	Senior Beleidsmedewerker – Directie Curatieve Zorg
M. Slump	Directie Communicatie
A. Zantinge	Coördinerend Beleidsmedewerker – Directie Jeugd

Openbaar Ministerie

E. Lanting	Senior Beleidsmedewerker
J. van Pol	Senior Beleidsmedewerker
A. Voerman	Senior Beleidsmedewerker

Politie

M. Christophe	Programmaleider Landelijk Programma Huiselijk Geweld en de Politietak
E. Lenting	Beleidscoördinator Landelijk Programma Huiselijk Geweld en de Politietak

Reclassering Nederland

A. Ochtman	Senior Beleidsmedewerker
------------	--------------------------

Nederlands Jeugd Instituut

I. ten Berge	Senior medewerker Jeugdzorg & Opvoedhulp
P. van der Linden	Programmacoördinator Aanpak kindermishandeling
R. van Vianen	Senior medewerker Jeugdzorg & Opvoedhulp

Overigen (professionals, onderzoek, gemeenten)

R. Andrews	Gemeente Den Haag
S. van Arum	De Waag (ambulant forensisch centrum)
H. Baartman	Wetenschap
P. Baeten	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Haaglanden
A. Czech	Gemeente Eindhoven
M. Dekker	Augeo Foundation
M. Huurdeman	Van de Bunt Adviseurs
F. Lamers	Multidisciplinair Centrum Haarlem
J. Mulder	De Waag (ambulant forensisch centrum)
F. Öry	TNO
T. van der Velden	Nationale Ombudsman
V. Verschoor	ZonMw

MONITOR

Actie 1

Multidisciplinaire aanpak ondersteunen en evalueren

A Algemene informatie

Actie

De multidisciplinaire aanpak van kindermishandeling ondersteunen en evalueren, met het oog op mogelijke brede inzet in de toekomst.

Actiehouder

Ministerie van VenJ en VWS

Toelichting

De ministeries van VenJ en VWS willen laten onderzoeken wat de meerwaarde is van een multidisciplinaire aanpak en welke randvoorwaarden hierbij van belang zijn.

B Bevindingen

Inhoud

- Het enthousiasme voor de multidisciplinaire aanpak in het veld is groot.
- De samenwerking tussen de verschillende disciplines zoals politie, justitie, medische professionals, (geestelijke) gezondheidszorg volwassenen/jeugd en de hulpverlening kan volgens de gesprekspartners sterk verbeterd worden.
- ZonMw (Zorgonderzoek Nederland en medische wetenschap) heeft namens VWS en VenJ de opdracht aan Van de Bunt Adviseurs verleend om een monitor voor de multidisciplinaire aanpak uit te voeren.
- De onderzoeksopzet wordt thans vastgesteld.
- Daarnaast faciliteert ZonMw de informatie-uitwisseling tussen regio's over de multidisciplinaire aanpak, ook voor initiatieven die niet geselecteerd zijn voor deelname aan de monitor.
- Belemmeringen zoals gegevensuitwisseling, protocollen en financiën binnen een multidisciplinaire aanpak zijn voor individuele ketenpartijen lastig op te lossen. Hierover zijn de departementen met de betrokkenen in gesprek.

Planning

- Er zijn 6 initiatieven die deelnemen aan het onderzoek namelijk Haarlem, Friesland, Amsterdam, Gelderland en Den Haag. Utrecht participeert op eigen kosten.
- In maart 2013 levert Van de Bunt Adviseurs een eerste rapportage van de resultaten op.
- In maart 2014 levert Van de Bunt de eindrapportage op.

Kosten

- € 410.000,-. Dit betreft naast het monitoren ook versterking van de kwaliteit van de initiatieven en ondersteuningsaanbod. Kosten worden betaald door VenJ en VWS

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 1

Multidisciplinaire aanpak ondersteunen en evalueren

E Achtergrondinformatie

De Gezondheidsraad (juni 2011) constateert dat er weinig bewezen effectieve behandelmethoden van de gevolgen van kindermishandeling bestaan.

‘De versnippering van hulpverlening over diverse instanties belemmert een integrale benadering van diagnostiek en behandeling.’

De Gezondheidsraad adviseert het stimuleren van evidence- en practice-based werken door het handelen in alle betrokken zorgdomeinen te monitoren en te evalueren.

In de multidisciplinaire aanpak hebben de knelpunten betrekking op gegevensuitwisseling, protocollen, financiën. Professionals en beleidsambtenaren vermoeden dat er wettelijke beperkingen zijn bij gegevensuitwisseling. De vergoeding van de bestede tijd van alle deelnemende professionals aan het casuoverleg is nu niet of nauwelijks geregeld.

F Bronnen

Gesprekken

- Medewerkers van ministerie van VWS en VenJ
- Medewerkers van ZonMw (Zorgonderzoek Nederland en medische wetenschap)
- Medewerkers Multidisciplinaire Centrum Kennemerland
- Medewerkers Nederlands Jeugd Instituut (NJI)

Documenten

- Voorstel ondersteuning en evaluatie multidisciplinaire aanpak van kindermishandeling (ZonMw, 19 april 2012)
- Gespreksverslag overleg toets multidisciplinaire aanpak kindermishandeling (ZonMw, 24 april 2012)
- Oproep ondersteuning en evaluatie regionale initiatieven multidisciplinaire aanpak kindermishandeling (ZonMw, mei 2012)
- Eindrapportage ontwikkeling indicatorenset voor het monitoren en leren van de Academische Werkplaatsen Jeugd (Van de Bunt Adviseurs, februari 2012)
- Behandeling van de gevolgen van kindermishandeling (Gezondheidsraad, juni 2011)
- Projecten kindermishandeling (ZonMw, juni 2011)

MONITOR

Actie 2

Ondersteunen van gemeenten bij regierol

A Algemene informatie

Actie

Ondersteuning van gemeenten bij het versterken van de regierol bij kindermishandeling in het kader van de stelselwijziging zorg voor jeugd.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Door de stelselwijziging staat de jeugdzorg aan de vooravond van een omvangrijke transitie.

B Bevindingen

Inhoud

- De complexiteit en de tijdsperiode voor de transitie is dusdanig groot (2015) dat veel vraagstukken langere tijd in het ongewisse blijven, zoals de financiering en kwaliteitskaders. Duidelijkheid over de rol en taakverdeling van gemeenten en het borgen van kwaliteit is een basisvoorwaarde voor het welslagen van de transitie en voor het tussentijds functioneren van de verschillende organisaties.
- De verschillende Advies- en Meldpunten Kindermishandeling kennen een beperkte landelijk eenduidige werkwijze (bv. wel of geen schriftelijke bevestiging van een melding).
- De ondersteuning vindt plaats door het transitiebureau waarin de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Ministeries van VenJ en VWS zijn vertegenwoordigd.
- De gemeenten bereiden zich voor op hun regierol, onder andere door het opstellen van een regiovisie voor de aanpak van huiselijk geweld.

Planning

- De versterking van de regierol van gemeenten wordt in 2014 en 2016 geëvalueerd.
- De gehele transitie moet in 2015 zijn afgerond.

Kosten

-

C Aandachtspunten

VWS moet helderheid verschaffen over de regierol van gemeenten in het kader van de stelselwijziging. Het ontbreken van inhoudelijke en financiële kaders leidt tot onduidelijkheid bij de gemeenten en andere betrokken organisaties. Hierdoor ontstaan risico's dat initiatieven stagneren (bijv. afspraken over gemeenschappelijke financiering van regiocoördinatoren).

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 2

Ondersteunen van gemeenten bij regierol

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers Ministerie VWS en VenJ
- Medewerkers Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Haaglanden

Documenten

- TK Voortgangsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel', 21 april 2012 (kenmerk: DJ/PS 3114085)
- Factsheet Hoofdlijnen concept Jeugdwet (VenJ & VWS, juli 2012)

MONITOR

Acties 3, 7 & 17

Best practices gemeenten

A Algemene informatie

Actie

Gemeenten (en professionals) informeren over de aanpak kindermishandeling op basis van best practices op het gebied van regierol (actie 3), opvoedondersteuning (actie 7) en interventies (actie 17).

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Deze actie is een bundeling van drie verschillende acties uit het Actieplan Kinderen veilig. De resultaten van deze acties komen samen op één website.

Door de stelselwijziging zorg voor jeugd komt de verantwoordelijkheid voor de aanpak kindermishandeling in de volle breedte bij de gemeenten te liggen.

Het ministerie van VWS wil met behulp deze website, waarop best practices en handreikingen staan, de gemeenten (en professionals) informeren over de te onderscheiden aanpakken van kindermishandeling.

B Bevindingen

Inhoud

- Het aanbod van interventies kent een grote verscheidenheid. In het rapport van de Gezondheidsraad (juni 2011) staat vermeld dat er drie interventies zijn erkend.
- In september 2012 heeft VWS bijeenkomsten met gemeenten georganiseerd om hun informatiebehoeften in kaart te brengen.

Planning

- De 1e release van de website is eind 2012 gepland.
- Eind 2013 is de website helemaal gevuld met informatie.

Kosten

-

C Aandachtspunten

De kwaliteit en voortgang van de actie is afhankelijk van de actie Regierol gemeenten (actie 2) en de (kwaliteits- en financiële) kaders van de nieuwe Jeugdwet. Het ontbreken van duidelijkheid over de regierol is belemmerend voor richting en duiding.

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Acties 3, 7 & 17

Best practices gemeenten

E Achtergrondinformatie

- De jeugdzorg staat aan de vooravond van een omvangrijke transitie. Binnen de stelselwijziging zorg voor jeugd komt de verantwoordelijkheid voor de aanpak kindermishandeling bij de gemeenten te liggen. Duidelijkheid over de rol en taakverdeling en het borgen van kwaliteit is een basisvoorwaarde voor het welslagen van deze transitie.
- Ter ondersteuning van de gemeenten is door VNG, VWS en VenJ een transitiebureau opgericht.

F Bronnen

Gesprekken

- Medewerkers Nederlands Jeugd Instituut
- Medewerkers Ministerie van VWS

Documenten

- Behandeling van de gevolgen van kindermishandeling (Gezondheidsraad, juni 2011)
- Voortgangsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel' (VWS; april 2012)
- Factsheet Hoofdlijnen concept Jeugdwet (VenJ & VWS; juli 2012)

Actie 4

Onderzoek signs of safety

A Algemene informatie

Actie

De resultaten van het gebruik en de meerwaarde van Signs of Safety in kaart brengen.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Deze actie is onderdeel van de actie 'Inzet van Signs of Safety in de keten stimuleren en resultaten inventariseren' uit het Actieplan Kinderen veilig.

Het doel van het onderzoek is vast te stellen in hoeverre het gebruik van Signs of Safety bijdraagt aan het verminderen van kindermishandeling doordat het eigen netwerk wordt ingeschakeld. Het aantal zwaardere zorgindicaties en kindbeschermingsmaatregelen zouden daarmee op termijn mogelijk kunnen afnemen.

B Bevindingen

Inhoud

- Het enthousiasme voor deze benadering is in het veld groot.
- In het programma 'Effectief werken in de jeugdsector' van Zorgonderzoek Nederland en medische wetenschap (ZonMw) is de mogelijkheid om Signs of Safety te onderzoeken opgenomen.

Planning

- In november 2012 is het mogelijk voor aanbieders om zich in te schrijven op dit onderzoek. VWS verwacht dat in 2013 het onderzoek zal kunnen starten.

Kosten

-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 4 Onderzoek signs of safety

E Achtergrondinformatie

- De in Australië ontwikkelde benadering Signs of Safety wordt door diverse partijen als een succesvolle benadering beschouwd van gezinnen waar kindermishandeling voorkomt. Het doel van de benadering Signs of Safety is om samen met de ouders een afdwingbaar en controleerbaar veiligheidsplan voor het kind op te stellen. De positie van het slachtoffer wordt versterkt doordat het eigen netwerk rond het kind wordt ingeschakeld. Verder ligt de nadruk op het benutten van de sterke punten in de omgeving van het kind.
- Verschillende organisaties, zoals Centra voor Jeugd en Gezin, zijn gestart met het toepassen van deze benadering.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers van VWS
- Medewerker van ZonMw

Documenten

- Brochure Signs of Safety (Timmer & Rozeboom)

Actie 5

Pilots signs of safety

A Algemene informatie

Actie

De Deltamethode (werkwijze voor een gezinsvoogd bij ondertoezichtstelling) wordt in twee vliegwielpilots verrijkt met onder andere de benaderingswijze 'Signs of Safety'.

Actiehouder

Ministerie van VenJ

Toelichting

Deze actie is onderdeel van de actie 'Inzet van Signs of Safety in de keten stimuleren en resultaten inventariseren' uit het actieplan Kinderen veilig.

In de pilots wordt gewerkt aan het verrijken van de zogenaamde Deltamethode. Dit zou moeten leiden tot beter en effectiever handelen van professionals. Bijkomend gevolg zou kunnen zijn dat de duur van ondertoezichtstelling wordt verkort en het aantal uithuisplaatsingen wordt verminderd. De resultaten van deze actie zouden moeten leiden tot een zogenaamd vliegwieleffect.

B Bevindingen

Inhoud

- De pilot bij de Willem Schrikker Groep (WSG) is in 2012 gestart en loopt tot december 2013. Vanaf 2012 worden gezinsvoogden binnen de pilot getraind in Signs of Safety.
- Haaglanden/Zuid-Holland heeft een subsidieaanvraag gedaan voor een vliegwielpilot. In het najaar van 2012 neemt VenJ een besluit hierover.
- Bij beide pilots worden de effecten van o.a. verrijken Deltamethode met Signs of Safety gemeten.

Planning

- VenJ verwacht dat de pilot in Haaglanden/Zuid-Holland nog zal starten in 2012.
- Begin 2014 worden de resultaten van de pilots opgeleverd. De lange termijn effecten van het verrijken van de Deltamethode met Signs of Safety zijn naar verwachting later bekend.

Kosten

- Vanuit VenJ is er voor de pilot van de Willem Schrikker Groep in totaal 2,3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het jaar 2012 en 2013. Binnen dit budget bedragen de kosten voor de trainingen van Signs of Safety ca. 250.000 euro voor het jaar 2012 en 2013.
- Indien de beoogde doelen worden behaald zal deze investering (bij WSG) een besparing opleveren in 2017 van 8,7 miljoen, door lagere kosten van de jeugdbescherming en hulpverlening/verblijf.
- Er is nog onduidelijkheid over de kosten en besparingen van de pilot in Haaglanden/Zuid-Holland.

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

Actie 5

Pilots signs of safety

E Achtergrondinformatie

- Binnen de bureaus jeugdzorg wordt sinds 2002 gewerkt met de Deltamethode Gezinsvoogdij. Het gebruik van de methode heeft volgens wetenschappelijk onderzoek (Kohnstamm Instituut 2010) een positief effect op de duur van de ondertoezichtstelling en de kans op uithuisplaatsing en de duur daarvan. Indien de Deltamethode goed wordt uitgevoerd kan de duur van een ondertoezichtstelling worden verkort met 8 maanden naar 3,1 jaar, de kans op uithuisplaatsing halveren en de uithuisplaatsing afnemen met 14 maanden.
- In de pilot van de WSG wordt de Deltamethode verbreed en verrijkt met onder andere:
 - aandacht voor de houdingsaspecten van gezinsvoogden,
 - borging van professionalisering,
 - de inzet van netwerkberaden,
 - het gebruik van Signs of Safety,
 - gezinsbegeleiding in een vrijwillig kader door één medewerker

De in Australië ontwikkelde benadering Signs of Safety wordt door diverse partijen als een succesvolle benadering beschouwd van gezinnen waar kindermishandeling voorkomt. Het doel van de benadering Signs of Safety is om samen met de ouders een afdwingbaar en controleerbaar veiligheidsplan voor het kind op te stellen. De positie van het slachtoffer wordt versterkt, doordat het eigen netwerk rond het kind wordt ingeschakeld. Verder ligt de nadruk op het benutten van de sterke punten in de omgeving van het kind.

F Bronnen

Gesprekken

- Medewerkers van het ministerie van VenJ

Documenten

- Brochure Signs of Safety (Timmer & Rozeboom)
- Implementatie en doelmatigheid van de Deltamethode Gezinsvoogdij (Universiteit van Amsterdam, 2010)
- Project Doorontwikkeling Delta – Willem Schrikker Groep (26 oktober 2011)
- Kader beoordeling 'vliegwiel' projecten (VenJ, november 2011)
- Meerjarenoverzicht businesscase vliegwiel inclusief toelichting (VenJ, maart 2012)
- Kwantitatieve monitor doorontwikkeling Delta (van Montfoort, mei 2012)

Actie 6

Film signs of safety

A Algemene informatie

Actie

Het ontwikkelen van een film over de benaderingswijze van Signs of Safety.

Actiehouder

Bureau jeugdzorg Drenthe

Toelichting

Deze actie is onderdeel van de actie 'Inzet van Signs of Safety in de keten stimuleren en resultaten inventariseren' uit het actieplan Kinderen veilig.

De film beoogt de inzet van de benaderingswijze Signs of Safety door professionals te stimuleren. Deze promotiefilm over Signs of Safety richt zich op medewerkers van bureau jeugdzorg, Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), Raad van de Kinderbescherming, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en andere plaatsen waar gewerkt wordt aan de veiligheid van kinderen.

B Bevindingen

Inhoud

- Er is een plan van aanpak voor de ontwikkeling van de film.
- Voor de uitrol van de film zal BJZ Drenthe nog overleggen met de ministeries van VWS en van VenJ.

Planning

- De oplevering van de film is gepland in juli 2013.

Kosten

- De kosten voor de film bedragen ongeveer € 70.000,-.
- In juni 2012 hebben de ministeries VWS & VenJ gezamenlijk een subsidie toegekend van € 30.000,-.
- Stichting Kinderpostzegels Nederland draagt 15.000 euro bij aan de ontwikkeling van de film.
- Provincie Drenthe draagt 10.000 euro bij aan de ontwikkeling van de film.
- Een sponsor voor de overblijvende kosten wordt nog gezocht.

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 6

Film signs of safety

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Dr. F. Öry TNO
- Beleidsmedewerker ministerie VenJ

Documenten

- Digitale minuut; Plan van aanpak voor ontwikkeling en uitrol film (BJZ Drenthe, 25 juni 2012)

Actie 8

Meldcode huiselijke geweld en kindermishandeling

A Algemene informatie

Actie

Implementatie van de wettelijk verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

De wet zal organisaties en professionals in de gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie verplichten om te beschikken over een meldcode. Het doel van de verplichte meldcode is om onder andere meer kinderen in beeld (en behandeling) te krijgen.

De wettelijke verplichte meldcode verplicht het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en Steunpunt Huiselijk Geweld om meldingen van kindermishandelingen uit te wisselen.

B Bevindingen

Inhoud

- In 2010 en 2011 zijn twee campagnes gevoerd om organisaties te informeren over de komst van de wet meldcode. VWS informeert professionals en organisaties via nieuwsbrieven en een website.
- Wetsvoorstel verplichte meldcode is eind oktober 2011 ingediend bij de Tweede Kamer.
- De toolkit voor de implementatie met instrumenten om meldcodes op te stellen, in te voeren en professionals bij de verschillende organisaties op te leiden is gereed.
- Het verplichten van meldcodes kan een nuttige bijdrage leveren aan de aanpak van kindermishandeling. Uit onderzoek is gebleken dat professionals die werken met een meldcode drie maal zo vaak ingrijpen als professionals die deze meldcode niet voorhanden hebben.

Planning

- De wet verplichte meldcode treedt naar verwachting op 1 juli 2013 in werking.

Kosten

- De administratieve kosten voor alle organisaties bedragen in totaal 4 miljoen euro voor de invoering van de wet meldcode en het opleiden van de professionals. Deze kosten worden met administratieve lastenverlichting elders voor organisaties gecompenseerd.

C Aandachtspunten

Algemene zorg is in hoeverre organisaties de meldcode zullen gebruiken.

De uitwisseling van meldingen tussen het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en Steunpunt Huiselijk Geweld vraagt voorlopig blijvende aandacht.

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 8

Meldcode huiselijke geweld en kindermishandeling

E Achtergrondinformatie

De meldcode bevat een stappenplan dat aan professionals duidelijk maakt wat te doen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Organisaties moeten ook de kennis en het gebruik hiervan bevorderen. De Inspectie Jeugdzorg heeft de taak om de wet te controleren en te handhaven.

Het basismodel van de meldcode onderscheidt 5 stappen.

Stap 1: in kaart brengen van signalen

Stap 2: overleggen met een collega en eventueel raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld

Stap 3: gesprek met de cliënt

Stap 4: wegen van het geweld of de kindermishandeling

Stap 5: beslissen om hulp te organiseren of melden

Dit stappenplan is een algemene schets. Organisaties en/of professionals moeten het stappenplan aanvullen zodat het passend is voor de omgeving waarbinnen het gebruikt wordt.

Alleen het ontwikkelen van een meldcode is niet voldoende, het moet ook verplicht worden gebruikt. Professionals krijgen ondersteuning bij het invoeren van een meldcode met behulp van een toolkit. De toolkit bevat:

- een basismodel meldcode
- databank bij- en nascholing
- module 'werken met een meldcode' die wordt verspreid via train-de-trainer bijeenkomsten
- standaard presentatie die organisaties kunnen aanvullen wanneer zij hun professionals informeren over de invoering van de wet meldcode
- meldcode app
- e-learning modules; dit zijn algemene en specifieke modules voor beroepsgroepen die door The Next Page zijn ontwikkeld

Voor het opleiden van professionals met het gebruik van de meldcode wordt twee uur per professional gerekend.

Vrijwilligersorganisaties zijn niet verplicht om een meldcode op te stellen. Wel komt er in de toolkit een handleiding voor vrijwilligersorganisaties die op eigen initiatief een meldcode willen invoeren.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers Ministerie VWS

Actie 9

Kindermishandeling in opleidingen

A Algemene informatie

Actie

Aanpak van kindermishandeling bij relevante opleidingen als onderdeel van het curriculum stimuleren.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Binnen deze actie betreft het de opleidingen van maatschappelijk werkers, medisch- en onderwijsprofessionals.

B Bevindingen

Inhoud

- Deze actie kent een lange historie; in een beleidsbrief uit 1990 is er al sprake van meer aandacht voor de aanpak van kindermishandeling in opleidingen.
- In 2007 heeft het Nederlands Jeugdinstituut(NJi) met subsidie van VWS een onderzoek uitgevoerd naar de aandacht voor kindermishandeling in curricula van relevante opleidingen voor medische opleidingen.
- VWS heeft in 2010, vanuit een toezegging van toenmalig minister Rouvoet, en in 2011 een inventarisatie bij de basisopleidingen van medische professionals gedaan.
- In 2011 is het onderzoek uit 2007 herhaald en uitgebreid met aandacht voor huiselijk geweld.
- Volgens nog niet gepubliceerd onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut zou er meer aandacht in de curricula voor artsopleidingen zijn gekomen. Voor kinderartsen zijn basiscursussen kindermishandeling (WOKK en SOK) ontwikkeld door artsen.
- In april 2012 hebben VWS en KNMG een expertmeeting georganiseerd met artsen en artsopleiders waarin de onderzoeksresultaten van het NJi werden besproken. Er komt een vervolg expertmeeting in oktober 2012.
- Naar aanleiding van deze expertmeeting heeft de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij ter bevordering der Geneeskunst (KNMG) met VWS een werkgroep in het leven geroepen om de gewenste aanpassingen in de curricula in de medische opleidingen uit te werken en te vergroten.
- In verschillende gesprekken wordt het belang van professioneel kunnen handelen bij (vermoedens van) kindermishandeling beklemtoond.
- Deze actie is mede vertraagd door verschuiving van verantwoordelijkheden tussen en binnen de ministeries.

Planning

- In het najaar 2012 zal subsidie worden verstrekt aan het Nederlands Jeugdinstituut en Movisie om ook de curricula voor niet-medische opleidingen (zoals maatschappelijk werk en onderwijs) te onderzoeken. Vervolgens zal een vergelijkbaar traject als nu met de medische opleidingen is ingezet volgen.

Kosten

-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 9 Kindermishandeling in opleidingen

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers Ministerie van VWS
- Medewerkers van het Nederlands Jeugd Instituut

Actie 10

Publiekscampagne

A Algemene informatie

Actie

Publiekscampagne gericht op het signaleren en handelen bij geweld in huiselijke kring (partnergeweld en kindermishandeling).

Actiehouder

Ministeries van VenJ en VWS

Toelichting

-

B Bevindingen

Inhoud

- Publiekscampagne is gaande; bestaat uit radio- en televisiecommercials, website advertenties, public relations en publiciteitsmateriaal (toolkit) voor lokale publieks-initiatieven.
- De Directie Publieks Communicatie van het ministerie van Algemene Zaken voert de coördinatie uit over de campagne
- Er is een briefing en een plan van aanpak voor de campagne.
- Er is een o-meting uitgevoerd.
- Er zijn focusgroepen gebruikt voor het testen van het campagnemateriaal.

Planning

- In het najaar van 2012 volgen spots over andere vormen van geweld in huiselijke kring (zoals eerge relateerd geweld en geweld tegen ouderen).
- In het najaar van 2012 vindt er een gerichte voorlichtingsactie plaats aan jongeren door middel van social media.
- In het najaar van 2012 zal er een plan worden gemaakt voor de campagne in 2014.
- De publiekscampagne 'Geweld in huiselijke kring' loopt tot 2015.
- Er is een eindmeting voorzien naar de effecten (op kennis, waardering en gedrag).

Kosten

- De kosten voor de totale publiekscampagne bedragen jaarlijks 1 miljoen.

C Aandachtspunten

Het meten van effecten op gedrag is lastig, de causaliteit tussen campagne-uitingen en gedrag is lastig vast te stellen.

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 10

Publiekscampagne

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker Ministerie van VWS
- Communicatiemedewerker Ministerie van VWS
- Communicatiemedewerker Ministerie van VenJ

Actie 11

Kinderbeschermingswetgeving

A Algemene informatie

Actie

Inwerkingtreding herziening kinderschermingswetgeving en invoering van de nieuwe maatregel voor opgroei-ondersteuning.

Actiehouder

Ministerie van VenJ

Toelichting

In het door de Tweede Kamer aangenomen, geamendeerde wetsvoorstel zijn verschillende voorstellen opgenomen waarmee de positie van het kind versterkt wordt (zie ook achtergrondinformatie voor de voorstellen).

B Bevindingen

Inhoud

- De amendementen roepen veel uitwerkingsvragen op. De amendementen geven naar verwachting veel hogere kosten dan oorspronkelijk voorzien.
- De mogelijkheid om de ondertoezichtstelling al in stelling te brengen door een (eenvoudige) herformulering ('ook voor lichtere problemen') is door amendering niet in het wetsvoorstel opgenomen. In plaats daarvan is de maatregel van opgroei-ondersteuning gekomen.
- De wet is aangenomen door de Tweede Kamer.
- Justitie heeft een ex ante uitvoeringstoets laten uitvoeren en deze met een beleidsreactie aan de Eerste Kamer aangeboden.

Planning

- De Eerste Kamer zal in oktober 2012 een nader voorlopig verslag uitbrengen.

Kosten

- In totaal wordt, volgens de schatting van de ex ante toets, 60 miljoen extra aan kosten verwacht, waarvan 30 miljoen voor de maatregel opgroei-ondersteuning. Deze kosten worden veroorzaakt doordat er meer procescapaciteit is vereist bij de Raad voor de Kinderbescherming, rechters en jeugdzorg.

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 11

Kinderbeschermingswetgeving

E Achtergrondinformatie

De afgelopen jaren is geprobeerd met een wetwijziging om bij 'lichtere' problemen binnen een gezin hulp te kunnen bieden.

In het wetsvoorstel waarin de maatregelen voor kindbescherming worden herzien, komen verschillende voorstellen aan bod:

- Het belang van het kind vormt de eerste overweging bij beslissingen;
- Voor relatief lichte problemen is een nieuwe lichte en gerichte kindbeschermingsmaatregel opgenomen, de maatregel van opgroeiondersteuning;
- De maatregelen van ontheffing en ontzetting uit het ouderlijke gezag worden vervangen door één kindbeschermingsmaatregel. De instemming van de ouder met de beëindiging van het ouderlijke gezag is niet langer vereist;
- Er wordt verduidelijkt welke organisatie bevoegd is om een verzoekschrift in te dienen voor een kindbeschermingsmaatregel zoals beperking of beëindiging van het gezag van ouders of voogden (dit stimuleert de ketenafstemming);
- Bureau jeugdzorg zal zowel over de uitvoering van de ondertoezichtstellingen als over de uitoefening van de voogdij verantwoording afleggen aan de Raad voor de Kinderbescherming;
- Pleegouders krijgen een 'blokkaderecht' bij een ondertoezichtstelling.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker van VenJ

Documenten

- Wetsvoorstel 'herziening beschermingsmaatregelen' (origineel 2009)
- Memorie van toelichting wetsvoorstel 2009
- Wetsvoorstel inclusief amendementen (maart 2011)

Actie 12

Huisverbod bij kindermishandeling

A Algemene informatie

Actie

Het vaker inzetten van tijdelijk huisverbod bij kindermishandeling.

Actiehouder

Ministerie van V&J

Toelichting

De uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod is lokaal belegd: de burgemeester is verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Het Rijk stelt een instrumentarium en financiële middelen ter beschikking.

B Bevindingen

Inhoud

- In een procesevaluatie van november 2010 is vastgesteld dat het tijdelijk huisverbod nauwelijks wordt toegepast.
- Het Rijk stimuleert gemeenten om het huisverbod – zo mogelijk – vaker toe te passen bij zaken van kindermishandeling. Dit heeft VenJ gedaan via een brief (20 juli 2011) aan alle gemeenten, alsmede door het organiseren van een landelijk congres (15 december 2011) voor professionals waarin dit onderwerp in een workshop werd uitgediept.
- De gemeente Rotterdam heeft het initiatief genomen een (lokale) pilot uit te voeren over de toepassing van het huisverbod. De pilot is in april 2012 gestart.
- VenJ heeft in de wetgeving opgenomen dat een procesevaluatie en een effectevaluatie naar de Wet tijdelijk huisverbod plaatsvindt. Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) heeft van VenJ opdracht gekregen de effectevaluatie te begeleiden. In de effectevaluatie zal bezien worden in hoeverre het huisverbod bijdraagt aan betere preventie en bestrijding van kindermishandeling.

Planning

- De opbrengsten van de Rotterdamse pilot over de toepassing van het huisverbod (hoe worden beschikkingen gemotiveerd, hoe krijg je de ketenpartners aan tafel) worden in het najaar van 2012 opgeleverd. Aan de hand van de bevindingen uit deze pilot zal VenJ (in samenwerking met VWS) een opdracht uitzetten voor het opstellen van een handreiking, die naar verwachting in de eerste helft van 2013 wordt opgeleverd.
- De effectevaluatie zal door het ministerie van VenJ in 2014 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Kosten

- Gemeenten krijgen structureel middelen voor de uitvoering van het huisverbod. Daarnaast is eind 2011 eenmalig een bedrag van 1,2 miljoen euro via het gemeentefonds naar gemeenten overgeheveld. Dit bedrag is bedoeld voor de inzet van tijdelijk huisverbod in de jaren 2012 en 2013, waaronder ook voor kindermishandeling.

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 12

Huisverbod bij kindermishandeling

E Achtergrondinformatie

- Het tijdelijke huisverbod houdt in dat een pleger van huiselijk geweld in beginsel 10 dagen zijn of haar woning niet mag betreden. In die periode mag er ook geen contact worden opgenomen met partner of eventueel kinderen. Uit de procesevaluatie van de Wet tijdelijk huisverbod blijkt dat het tijdelijk huisverbod nauwelijks wordt ingezet in situaties waar alleen het kind slachtoffer is van kindermishandeling.
- Het doel van de pilot in Rotterdam is om voordat er een mogelijk incident plaatsvindt een tijdelijk huisverbod op te leggen naar aanleiding van signalen en pre-screening. Binnen deze pilot zijn de volgende ketenpartners betrokken: politie, gemeenten, Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst en jeugdzorg. Zij bespreken mogelijke signalen in een structureel overleg. De gemeente is de regisseur van het overleg.
- In de effectevaluatie wordt ook het al dan niet (succesvol) inzetten van het huisverbod bij kindermishandeling meegenomen.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker Ministerie van V&J

Documenten

- Procesevaluatie wet tijdelijk huisverbod (november 2010)
- Kamerbrief naar aanleiding van Aanpak huiselijk geweld (21 november 2011)
- Onderzoek regioplan; positie kinderen bij het huisverbod (november 2012)
- Huisverbod bij kindermishandeling (GGD Rotterdam-Rijnmond, april 2012)

Actie 13

Protocol meldingen kindermishandeling door bureaus jeugdzorg

A Algemene informatie

Actie

De samenwerking tussen de hulpverlening en de strafrechtsketen verbeteren om de instroom te verhogen.

Actiehouders

Politie, openbaar ministerie en bureau jeugdzorg

Toelichting

-

B Bevindingen

Inhoud

- Met het protocol 'Meldingen kindermishandeling door bureaus jeugdzorg bij politie en openbaar ministerie' hebben de veldpartijen zelf een belangrijke stap gezet.
- Het protocol is in april 2011 door de drie partijen ondertekend. Het protocol moet leiden tot een in de praktijk toegepast werkproces voor bureau jeugdzorg, politie en openbaar ministerie en een verhoogde meldingsbereidheid van medewerkers jeugdzorg (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) naar politie.
- In de praktijk komt de implementatie van het protocol met moeite van de grond. Niet alle contactpersonen zijn aangewezen en sommige contactpersonen binnen de politie hebben te weinig doorzettingsmacht. Wederzijds informeren en afstemmen is nog geen gewoonte.
- De beleefde cultuurverschillen tussen de professionals (jeugdzorg versus strafrechtelijke keten) zijn volgens betrokkenen erg groot.
- Hulpverleners hebben tot op heden nauwelijks meer gevallen van (vermoede) kindermishandeling gemeld (stagneert op 7% volgens politie).
- Bij de politie zijn geen agenten die kindermishandeling als specialisme hebben, met uitzondering van zedenrechercheurs (seksueel misbruik bij kinderen) en kinderporno rechercheurs. Het zijn generalisten, er zijn geen zogenaamde taakaccenthouders met kindermishandeling (niet zijnde seksueel misbruik of kinderporno) als accent.
- Slechts in twee regio's (Haaglanden en Hollands Midden) is een significante verbetering van de samenwerking en van het aantal meldingen van bureau jeugdzorg/Advies- en Meldpunt Kindermishandeling aan politie.
- In september 2012 hebben vier veldbijeenkomsten plaatsgevonden voor contactfunctionarissen van bureaus jeugdzorg, politie en openbaar ministerie. Deze bijeenkomsten zijn georganiseerd door de politie om de toepassing van het protocol in de praktijk te stimuleren, elkaar te leren kennen en wederzijdse culturen te begrijpen.

Planning

- De werking van het protocol en de meldingsbereidheid zullen worden geëvalueerd door de landelijke werkgroep protocol meldingen kindermishandeling (datum nog onbekend).

Kosten

- Het toepassen van het protocol gaat politie, openbaar ministerie en bureaus jeugdzorg tijd, capaciteit en geld kosten. Kosten zijn niet bekend; deze taken zitten in de kerntaken van de drie organisaties.

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 13

Protocol meldingen kindermishandeling door bureaus jeugdzorg

E Achtergrondinformatie

- In 2007 is al een convenant door politie en bureaus jeugdzorg ondertekend waarin samenwerkingsafspraken rondom vroegsignalering zijn vastgelegd met het oog op toename van het aantal zorgmeldingen naar jeugdzorg vanuit de politie. Deze afspraak is goed geïmplementeerd. De politie levert jaarlijks 20.000 zorgformulieren aan jeugdzorg. Van die 20.000 komt nog te weinig terug in de vorm van meldingen bij de politie. Dit is dan ook de reden waarom het bovenstaande protocol is vormgegeven.
- Het werkproces omvat onder andere een landelijk meldformulier voor bureau jeugdzorg/Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, de mogelijkheid van melding naast aangifte en het elkaar wederzijds informeren in het vervolgtraject.

F Bronnen

Gesprekken

- Directeur Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
- Medewerker openbaar ministerie
- Medewerkers politie

Documenten

- Checklist; Kindgebonden signalen van huiselijk geweld (politie, december 2010)
- Protocol; Meldingen kindermishandeling door bureaus jeugdzorg bij de politie en het openbaar ministerie (AMK, politie en om, april 2011)
- TK 2011-2012, 28345, Nr. 116

Actie 14

Intensiveren opsporingsonderzoek

A Algemene informatie

Actie

Inzet van strafrecht verbeteren door intensivering van het opsporingsonderzoek.

Actiehouder

Ministerie van VenJ

Toelichting

Het doel is meer zaken te laten doorstromen in het strafrecht.

B Bevindingen

Inhoud

- Het ministerie van VenJ streeft naar een verbeterde bewijsvoering en dossiervorming in zaken van geweld in huiselijke kring en van kindermishandeling in het bijzonder.
- De informatie-uitwisseling tussen het openbaar ministerie en politie bij het opbouwen van een dossier is niet optimaal. Het openbaar ministerie stuurt onvolledige dossiers terug naar politie. De mogelijkheid voor politie om verder gericht onderzoek te doen (en het dossier volledig te maken voor vervolging) wordt door het verstrijken van tijd minder (blauwe plekken zijn verdwenen).
- Vertegenwoordigers van VenJ, politie, openbaar ministerie en de reclassering hebben vanaf het voorjaar 2012 in een werkgroep verbetervoorstellen ontwikkeld voor het opsporingsonderzoek.
- In juni 2012 heeft het ministerie van VenJ een bijeenkomst georganiseerd met uitvoerende professionals van de betrokken partijen waarin de verbetervoorstellen zijn besproken.
- Er is nog twijfel bij enkele leden van de werkgroep over de kwaliteit van de verbetervoorstellen en of er daadwerkelijke nieuwe voorstellen zijn.

Planning

- De verbetervoorstellen worden in oktober 2012 voorgelegd voor bestuurlijk akkoord van politie, openbaar ministerie en de reclassering. De implementatie kan daarna in gang gezet worden.

Kosten

- Er is geen 'nieuw' geld beschikbaar voor verbeteringen. De financiering zal binnen de bestaande budgetten gevonden moeten worden.
-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 14

Intensiveren opsporingsonderzoek

E Achtergrondinformatie

Het terugdringen van geweld in huiselijke kring is een belangrijke doelstelling van het Kabinet. Deze actie komt voort uit het feit dat er te weinig verdachten in een strafrechtelijke procedure komen.

De opdracht voor de werkgroep genoemd onder B luidt:

‘Ontwerp een voorstel voor verbeteringen van het opsporing- en vervolproces bij zaken van geweld in huiselijke kring en in het bijzonder voor zaken waar kinderen in betrokken zijn als slachtoffer dan wel als getuige van geweld in huiselijke kring.’

Het verbeterplan van de werkgroep richtte zich op:

- opsporing en vervolging
- de verkenning van mogelijkheden in de fase van opsporingsonderzoek (forensisch medisch onderzoek, intensiever buurtonderzoek en meer getuigenverhoor)
- de verkenning van mogelijkheden over de inzet van dadergerichte hulp
- verkenning van mogelijkheden in verbeterde ketensamenwerking
- voorstellen doen binnen de beschikbare capaciteit voor geweld in huiselijke kring
- het aanbrenen van gradaties in de zaken van geweld in huiselijke kring
- de uitkomsten van de werkgroep worden verankerd in de Aanwijzing voor geweld in afhankelijkheidsrelaties van het openbaar ministerie.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker ministerie van VenJ
- Medewerker openbaar ministerie
- Medewerkers politie
- Medewerker Reclassering Nederland

Documenten

- Startnotitie werkgroep (april 2012)
- TK 2011-2012, 28345, Nr. 116

Actie 15

Stimuleren van gedragsinterventies in strafrecht

A Algemene informatie

Actie

Stimuleren van gedrag- en zorginterventies bij het opleggen van sancties in het strafrecht.

Actiehouder

Ministerie van V&J

Toelichting

-

B Bevindingen

Inhoud

- Voor het gericht werken aan gedragsveranderingen van daders binnen het strafrechtelijke kader wordt een screeningsinstrument voor huiselijk geweld zaken (de 'B-safer') ingevoerd. Daarnaast wordt de bestaande terugvalpreventietraining van Reclassering Nederland tot een training huiselijk geweld doorontwikkeld.
- Onderzoek van Reclassering Nederland in 2011 heeft de meerwaarde van het screeningsinstrument B-safer uitgewezen.
- Het screeningsinstrument B-safer is in 2012 binnen enkele regio's van Reclassering Nederland in gebruik genomen.
- Er zijn nog geen gedragsinterventies voor partnergeweld die voldoen aan de kwaliteitscriteria van de Erkenningscommissie Gedragsinterventies. De criteria voor erkenning worden door de indienende organisaties als zwaar ervaren.
- Voor deze doelgroep (daders van partnergeweld) is wel aanbod binnen de forensische zorg beschikbaar. Voor de 'lichtere zaken' wordt door de reclassering de bestaande terugvalpreventietraining doorontwikkeld tot een training huiselijk geweld. Deze training is gericht op preventie van escalatie en het motiveren voor behandeling.

Planning

- In juni 2013 is de landelijke implementatie van de B-Safer voorzien.
- De werking van de B-safer wordt op zijn vroegst in 2014 geëvalueerd.

Kosten

- Het ministerie van VenJ heeft subsidie gegeven voor het ontwikkelen en implementeren van de B-safer.
- Het ministerie van VenJ heeft de doorontwikkeling van de terugvalpreventietraining gesubsidieerd.

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 15

Stimuleren van gedragsinterventies in strafrecht

E Achtergrondinformatie

- Met inwerkingtreding van de Wet voorwaardelijke sancties op 1 april 2012 wordt het opleggen van bijzondere voorwaarden bij sancties, waaronder zorg, mogelijk gemaakt.
- Het screeningsinstrument B-safer is gericht op diagnose en advies in huiselijk geweld zaken. Het is een instrument waarmee daders kunnen worden onderscheiden en een inschatting van de recidivekans gemaakt kan worden.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers ministerie VenJ
- Medewerker Reclassering Nederland

Documenten

- TK 2011-2012, 28345, Nr. 116

Actie 16

Ontwikkelen van strafmaatrichtlijn

A Algemene informatie

Actie

Het ontwikkelen van een strafmaatrichtlijn

Actiehouder

Openbaar ministerie

Toelichting

Met een strafmaatrichtlijn kan een uniformere toepassing van de strafvordering plaatsvinden bij de aanpak van kindermishandeling. Dit geldt eveneens voor de toepassing van (gedrags)interventies als bijzondere voorwaarden bij sancties.

B Bevindingen

Inhoud

- De actie verloopt conform doel, plan en planning.
- De richtlijn is ontwikkeld door de commissie huiselijk geweld, bestaande uit officieren van justitie met praktijkervaring en expertise t.a.v. richtlijnen binnen het openbaar ministerie.
- Informeel wordt nu gewerkt met deze richtlijn om praktijkervaring op te doen en de bruikbaarheid te toetsen.

Planning

- Juni 2013 wordt de strafmaatrichtlijn besproken in de commissie huiselijk geweld.
- December 2013 vaststelling van de nieuwe richtlijn in de overlegvergadering van het ministerie van VenJ en de toetsingscommissie openbaar ministerie en publicatie.

Kosten

- Er bestaat een doorrekenmodel op basis waarin een inschatting te maken is (voor de begroting) wat de omvang van de kosten(besparing) is ten gunste danwel ten laste van andere sancties.
-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 16

Ontwikkelen van strafmaatrichtlijn

E Achtergrondinformatie

- Er bestond tot op heden nog geen duidelijke richtlijn voor strafvordering bij zaken van huiselijk geweld, met uitzondering van het strafverzwarringsartikel 304 wetboek van Strafrecht.
- Bij de strafmaatrichtlijn wordt aandacht gegeven aan verschil in gradaties en ernst van kindermishandeling.
- Het opstellen en toepassen van een richtlijn is complex vanwege interpretatievragen (bijvoorbeeld; de mate van ernst van het letsel bij het schudden van een baby).

F Bronnen

Gesprekken

- Medewerkers openbaar ministerie

Actie 18

Aanscherpen van signalering- en risicotaxatie instrumenten

A Algemene informatie

Actie

Aanscherping signalerings- en risicotaxatie instrumenten op fysieke veiligheid van jonge kinderen.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Doel van deze actie is professionals beter toe te rusten om risico's te inventariseren en evalueren voor de fysieke veiligheid van baby's en jonge kinderen (0-4 jaar).

B Bevindingen

Inhoud

- Het ministerie van VWS heeft begin 2012 een werkgroep van medewerkers van VWS, medici en vertegenwoordigers vanuit jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg voor deze actie in het leven geroepen.
- De werkgroep is op verschillende punten afgeweken van de oorspronkelijke opdracht:
 - huidige instrumenten zijn niet aangescherpt i.v.m. auteursrechten
 - er is geen nieuw basisinstrument ontwikkeld voor signalering en risicotaxatie dat bruikbaar is voor alle beroepsgroepen, maar er zijn drie kernvragen bepaald die toepasbaar zijn op alle beroepsgroepen. Dit geeft vervolgens een verwijzing naar beroepsspecifieke instrumenten.
- Het ontwikkelen van een wegwijzer met kernvragen voor signalering en risicotaxatie en informatie over instrumenten is een aanvulling op de oorspronkelijke opdracht.
- De ontwikkelaars van instrumenten geven aan dat de (natuurlijke) bereidheid onder professionals om instrumenten te gaan gebruiken vaak laag is.

Planning

- De wegwijzer wordt door de werkgroep ontwikkeld met inzet van de deskundigheid van het Nederlands Jeugd instituut en is eind 2012 gereed.
- Voor het eind van 2012 zal er een implementatieplan opgesteld zijn onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS waarbij ook de aansluiting wordt gezocht met de implementatie van de verplichte meldcode.

Kosten

- Er is geen informatie over de ontwikkeling- en implementatiekosten van de wegwijzer.

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 18

Aanscherpen van signalering- en risicotaxatie instrumenten

E Achtergrondinformatie

De oorspronkelijke opdracht van de werkgroep, met uitzondering van punt 6 (extra toegevoegd) was:

- 1 Breng de verschillende instrumenten voor signalering, melden en risicotaxatie in kaart
 - 2 Werken de relevante professionals met de signaleringsinstrumenten en hoe is het gebruik?
 - 3 Screen de bestaande instrumenten op de items 'fysieke veiligheid' en 'baby's en jonge kinderen (0-4 jaar)'
 - 4 Scherp de instrumenten waar nodig aan op fysieke veiligheid en 'baby's en jongen kinderen (0-4 jaar)'
 - 5 Ontwikkel 'basis' signaleringsinstrumenten voor beroepsgroepen waar instrumenten nog ontbreken
 - 6 Ontwikkel een wegwijzer en gebruik deze om bestaande instrumenten te herijken
- Op punt 4 en 5 is de werkgroep in de uitvoering afgeweken.

In de wegwijzer staan de volgende drie kernvragen die gelden voor alle professionals ongeacht de beroepsgroep;

- is de situatie acuut onveilig?
- Is de situatie in het algemeen onveilig?
- Is er een kans dat deze situatie uit de hand kan lopen? (toekomst)

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker Ministerie van VWS

Documenten

- Rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid 'Over de fysieke veiligheid van het jonge kind' (januari 2011)
- TK 2010-2011, 31839, Nr.80
- TK Voortgangsbrief Jeugdzorg, 7 juli 2011 (kenmerk j/gj-3067145)
- Startdocument werkgroepen versterking kinderveiligheid (VenJ & VWS, maart 2011)
- Plan van aanpak werkgroep aanscherpen signalerings- en risicotaxatie instrumenten (2011)

Actie 19

Verbeteren van informatie uitwisseling zorg jeugdzorg

A Algemene informatie

Actie

Verbeteren informatie-uitwisseling tussen medische sector en jeugdzorg.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

De informatie-uitwisseling tussen de Geestelijke Gezondheidszorg, bureau jeugdzorg, Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en de Raad voor de Kinderbescherming, loopt onvoldoende goed. Informatie wordt beperkt gedeeld en men houdt elkaar onvoldoende op de hoogte.

B Bevindingen

Inhoud

- Het ministerie van VWS heeft hiervoor met veldpartijen (zie bij achtergrondinformatie) in 2012 een werkgroep gestart.
- De werkgroep heeft een model met samenwerkingsafspraken en een implementatieplan opgesteld.
- In het model is onder andere geformuleerd waar medici wel en geen informatie over kunnen geven. Bijvoorbeeld wel over het ziektebeeld maar niet of een kind thuis veilig is.
- Dit model is in augustus 2012 akkoord bevonden door alle betrokken bestuurders.

Planning

- In het najaar van 2012 worden veldbijeenkomsten georganiseerd en zal een implementatieplan opgesteld worden. De organisatie van de regiobijeenkomsten in het najaar en het opstellen van het implementatieplan gebeurt gezamenlijk door: Jeugdzorg Nederland, Raad voor de Kinderbescherming, GGZ Nederland en KNMG (VWS laat de organisatie en het beschrijven ondersteunen).
- In 2013 start de uitvoering van de implementatie.

Kosten

- De betrokken organisaties voorzien zelf in de implementatie van de afspraken. VWS stelt middelen voor ondersteunende werkzaamheden beschikbaar.

C Aandachtspunten

Er is zorg over de uitvoerbaarheid van het samenwerkingsafsprakenmodel. Het veld ervaart blokkades zoals (vermeend) beroepsgeheim, het onderlinge vertrouwen en cultuurverschillen.

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 19

Verbeteren van informatie uitwisseling zorg jeugdzorg

E Achtergrondinformatie

- De medische sector is een belangrijke signaleerder van kindermishandeling. De informatie-uitwisseling tussen de jeugdzorg en medische sector moet beter. Relevante informatie moet tijdig gewisseld worden vanuit de medische sector. En vanuit jeugdzorg en Raad voor de Kinderbescherming moet terugkoppeling plaatsvinden.
- In een werkgroep met zowel de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij ter bevordering der Geneeskunst (KNMG), Geestelijke Gezondheidszorg Nederland (GGZ NL), Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Vereniging Vertrouwensartsen Kindermishandeling(VVAK), Jeugdzorg Nederland, Interprovinciaal Overleg (IPO) en Raad van de Kindermishandeling, onder roulerend voorzitterschap van de KNMG/NVvP is gewerkt aan een model voor samenwerkingsafspraken.
- Het ministerie van VWS ziet toe op het proces van de werkgroep.
- Het KNMG heeft een overkoepelende functie en kijkt hoe toepasbaar de afspraken zijn bij de beroepsgroepen.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers ministerie VWS

Documenten

- Rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid 'Over de fysieke veiligheid van het jonge kind' (januari 2011)
- TK 2010-2011, 31839, Nr.80
- TK Voortgangsbrief Jeugdzorg, 7 juli 2011 (kenmerk j/gj-3067145)
- Startdocument werkgroepen versterking kinderveiligheid (VenJ & VWS, maart 2011)

Actie 20

Inzetten van forensisch-medische expertise

A Algemene informatie

Actie

Het beter benutten van forensisch-medische expertise om fysieke letsels beter te kunnen duiden bij (vermoedens van) kindermishandeling teneinde de fysieke veiligheid van kinderen te waarborgen.

Actiehouder

Ministerie van VenJ

Toelichting

-

B Bevindingen

Inhoud

- Het ministerie van VenJ heeft een werkgroep opgericht met deelnemers uit de medische beroepsgroepen, jeugdzorg, Raad van de Kinderbescherming, politie en openbaar ministerie.
- De werkgroep heeft een stroomschema voor het gestandaardiseerd inschakelen van forensisch-medische expertise opgeleverd en aangepaste werkprocessen voor inzet van forensisch-medische expertise voorgesteld.
- Daarnaast wordt een 'sociale kaart' voorgesteld waarin op regionaal niveau de contactgegevens van experts opgenomen zijn.
- Forensisch-medische expertise wordt op dit moment alleen nog maar ingezet bij ernstige gevallen van kindermishandeling.
- De expertise is zeer beperkt aanwezig.
- De inzet van expertise in strafrechtzaken wordt door OM en politie veelal bij het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) betrokken. De keuze voor dit instituut is mede vanwege hun bestaande werkrelatie, expertise en prijsstelling van het NFI.
- De werkgroep heeft het aanbod van de expertise in beeld gebracht, de potentiële vraag is niet onderzocht.
- Er ontbreekt een plan van aanpak voor het ontwerp en de implementatie van het stroomschema en de werkprocessen.

Planning

- In oktober 2012 komt er een beleidsreactie op de resultaten van het onderzoek naar de vraag naar en het aanbod van forensisch-medische expertise. Deze reactie zal onderdeel worden van de rapportage van VWS over Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA)
- Eind 2012 wordt een convenant afgesloten voor het verwerken van het stroomschema in de eigen werkprocessen.
- In 2013 zal de implementatiefase van het stroomschema in de werkprocessen en de sociale kaart starten.

Kosten

- Er is geen informatie over de kosten voor de implementatie van het stroomschema en werkprocessen.
- In ziekenhuizen is er een financieel-administratieve drempel voor een adequate inzet van de expertise doordat niet alle inzet binnen de betreffende Diagnose Behandel Combinatie past.

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 20

Inzetten van forensisch-medische expertise

E Achtergrondinformatie

- Door inzet van forensisch-medische expertise na signalering van letsel bij kinderen kan aangetoond worden of er sprake is van kindermishandeling.
- De kosten per aanbieder van forensisch-medische expertise zijn verschillend.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker ministerie VenJ

Documenten

- Rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid 'Over de fysieke veiligheid van het jonge kind' (januari 2011)
- TK 2010-2011, 31839, Nr.80
- TK Voortgangsbrief Jeugdzorg, 7 juli 2011 (kenmerk j/gj-3067145)
- Startdocument werkgroepen versterking kinderveiligheid (VenJ & VWS, maart 2011)
- Concept stroomschema voor directeurenoverleg (maart 2012)

MONITOR

Actie 21

Verbetering zicht op voorgeschiedenis kindermishandeling

A Algemene informatie

Actie

Beter zicht hebben op en kennis hebben van de voorgeschiedenis van kindermishandeling

Actiehouder

Ministerie van VenJ

Toelichting

-

B Bevindingen

Inhoud

- Onder voorzitterschap van het ministerie van VenJ is in 2012 een werkgroep gevormd met medici, jeugdzorg en justitiële partners. Hierin is een voorstel ontwikkeld waarin verdachten en daders van zedendelicten en ernstige geweldsdelicten beter gevolgd kunnen worden door informatie-uitwisseling.
- De werkgroep adviseert om een stappenplan voor (warme) overdracht van informatie op te laten stellen.
- De werkgroep onderzoekt hoe Reclassering (als bronhouder) proactief informatie over veroordeelden aan professionals (zoals het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) kan overdragen.
- De Verwijsindex Jongeren biedt een referentiepunt voor deze actie maar is nog niet geëvalueerd.
- De gevoeligheid bij informatie-uitwisseling wordt als groot ervaren en het in de praktijk brengen van samenwerking tussen partijen wordt als een zaak van lange adem en daardoor als lastig ervaren.
- De zogenaamde 'warme' informatie-uitwisseling (zoals in een overleg) wordt als kritische succesfactor gezien. Het op digitaal/papier uitwisselen is vaak lastiger. Belangrijk hierbij is ook de verbinding met de doorontwikkeling van de Veiligheidshuizen. Door triage en heldere voorwaarden over het ontvangen en geven van informatie kan tot een juiste selectie van zaken worden gekomen. Zo kan de juiste informatie met de juiste partijen worden gedeeld en een adequate aanpak in gang worden gezet.

Planning

- Begin 2013 moeten stappenplannen op projectmatige basis worden opgesteld en vervolgens worden geïmplementeerd (gefaseerd).

Kosten

-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 21

Verbetering zicht op voorgeschiedenis kindermishandeling

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers van het ministerie van VenJ
- Medewerker van Reclassering Nederland

Documenten

- Rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid 'Over de fysieke veiligheid van het jonge kind' (januari 2011)
- TK 2010-2011, 31839, Nr.80
- TK Voortgangsbrief Jeugdzorg, 7 juli 2011 (kenmerk j/gj-3067145)
- Startdocument werkgroepen versterking kinderveiligheid (VenJ & VWS, maart 2011)

MONITOR

Actie 22

Verbeteren digivaardigheid & digialertheid van ouders/kinderen

A Algemene informatie

Actie

Ouders en kinderen digivaardiger en digialerter maken om de aanpak van kinderpornografie te verstevigen.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

De Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM) heeft in haar Rapport Kinderpornografie van oktober 2011 om de digivaardigheid en digialertheid van ouders en kinderen te vergroten.

B Bevindingen

Inhoud

- Momenteel zijn er het jongerenmeldpunt, de website www.mediawijzer.net en de meldknop op sites waarmee kinderpornografie gemeld kan worden.
- In het Actieplan Kinderen veilig (pag. 37) is opgenomen dat bekeken wordt of er nog additionele acties ondernomen moeten worden.
- Naar aanleiding van de aanbevelingen van Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen kinderen is er in 2012 een bijeenkomst georganiseerd door VWS met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, jeugdzorg NL, ouders online, ministeries OCW en VenJ. Hierin stond de vraag 'wat kunnen wij doen als het gaat om digivaardigheid en digialertheid' centraal.

Planning

- In het laatste kwartaal van 2012 wordt door VWS geïnventariseerd welke acties er (mogelijk) zijn.
- Begin 2013 zal VWS bepalen welke acties worden uitgevoerd en start de uitvoering.

Kosten

-

C Aandachtspunten

Het is moeilijk om te bepalen welke acties effectief bijdragen aan de digivaardigheid en digialertheid bij ouders en kinderen.

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 22

Verbeteren digivaardigheid & digitalertheid van ouders/kinderen

E Achtergrondinformatie

- In het verdrag van Lanzarote (25 oktober 2007) is het recht van kinderen op bescherming tegen exploitatie en seksueel misbruik expliciet vastgelegd. Recent onderzoek, zoals het rapport over kinderpornografie van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM), geeft aan dat de bescherming van kinderen tegen seksueel geweld extra aandacht behoeft. In de ketenaanpak van kindermishandeling wordt er naast de aandacht voor seksueel misbruik ook aandacht gegeven aan kinderpornografie.
- De wereld van de digitale media biedt niet alleen kansen voor kinderen, maar ook risico's. Zoals het al dan niet per ongeluk of zelf gezocht geconfronteerd worden met online seksueel gedrag, kinderpornografie of een fenomeen als 'grooming'. Grooming is het benaderen van kinderen door pedofielen met als uiteindelijk doel het mogelijk maken van seksueel contact, door de seksuele drempels en remmingen van het kind te verlagen

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers ministerie VWS

Documenten

- Rapport over Kinderpornografie van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (oktober 2011)
- Barrièremodel Kinderporno; barrières en interventies ten behoeve van de aanpak kinderporno (politie; oktober 2011)
- TK 2011-2012, 31015, Nr. 68

MONITOR

Actie 23

Ondersteunen helpdesk 'stop it now'

A Algemene informatie

Actie

Helpdesk 'stop it now' ondersteunen.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Het doel van de helpdesk is om potentiële downloaders van kinderpornografie en mensen met seksuele gevoelens voor minderjarigen ervan te overtuigen om hulp te zoeken.

B Bevindingen

Inhoud

- De helpdesk is in april 2012 officieel geopend.
- Via de helpdesk zijn er tot op heden (eind augustus 2012) 77 telefoongesprekken gevoerd, daarvan hebben 14 potentiële pedofielen behandeling gezocht.
- De drempel naar zorg wordt verlaagd door het anonieme karakter, de gesprekken die bellers met de helpdeskmedewerkers voeren en de mogelijkheid ook nog anoniem (3 gesprekken) met echte hulpverleners te krijgen.
- Het ambulantly forensisch centrum De Waag monitort de voortgang en de resultaten van de helpdesk.
- De effecten en causaliteit van deze preventieactiviteiten zijn in de praktijk lastig meetbaar.
- De financiering zou vanuit de gemeentelijke preventietaak kunnen plaatsvinden of vanuit zorgverzekeraars.
- Voor de potentiële pedofielen vormt de eigen bijdrage van de behandeling soms een probleem.
- De continuering van de helpdesk is onzeker door gebrek aan structurele financiering.

Planning

-

Kosten

- VWS heeft voor één jaar startsubsidie gegeven van 250.000 euro.
-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 23

Ondersteunen helpdesk 'stop it now'

E Achtergrondinformatie

Naar aanleiding van een succesvol programma 'Stop it Now' uit de Verenigd Koninkrijk zijn het Meldpunt Kinderpornografie op internet en het ambulante forensische centrum De Waag gestart met de ontwikkeling van een Nederlandse versie van dit programma.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker ministerie VWS
- Medewerker ambulante forensisch centrum De Waag

Documenten

- Rapport over Kinderpornografie van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (oktober 2011)
- Barrièremodel Kinderporno; barrières en interventies ten behoeve van de aanpak kinderporno (politie; oktober 2011)
- TK 2011-2012, 31015, Nr. 68
- Folder over helpdesk 'Stop it Now'

MONITOR

Actie 24

Vergroten digitale alertheid bij professionals in jeugdzorg

A Algemene informatie

Actie

Digitale alertheid op seksueel misbruik vergroten bij jeugdzorg Nederland en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Digitale alertheid vergroot de kans op vroege signalering.

B Bevindingen

Inhoud

- Er zijn begin 2012 afspraken gemaakt door VWS met Jeugdzorg Nederland over de vergroting van de digitale alertheid. Een van de afspraken houdt in dat tijdens de intake van een (potentieel) slachtoffer van seksueel kindermisbruik kan worden gevraagd of er foto's en/of video's zijn gemaakt.
- De Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK) geven aan dat de afspraak lastig is om uit te voeren. De afspraak blijkt in de praktijk niet bruikbaar. In het contact met ouders (en kinderen) is veelal sprake van ontkenning van seksueel misbruik. De afspraak betreft een verdiepingsvraag die tijdens de gesprekken, in de regel, niet meer op zijn plaats is.

Planning

- Jeugdzorg Nederland zal deze afspraak op laten nemen in het reguliere werkproces van de AMK's
- Eind 2012 worden de signalering- en risicotaxatie instrumenten getoetst op digitale alertheid en zo nodig aangepast.

Kosten

- Het is onduidelijk of de gemaakte afspraken kosten met zich mee brengen.
-

C Aandachtspunten

De AMK's hebben nog geen uniforme werkwijze.

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 24

Vergroten digitale alertheid bij professionals in jeugdzorg

E Achtergrondinformatie

- De Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM) heeft in haar rapport Kinderporno-
grafie van oktober 2011 geadviseerd om professionals alerter te maken op 'digitale
signalen'. Dit houdt in dat bij vermoeden van kindermishandeling of seksueel
kindermisbruik ook wordt gelet op de aanwezigheid van beeldmateriaal.

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker ministerie VWS
- Medewerker Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Documenten

- Rapport over Kinderporno-
grafie van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel
(oktober 2011)
- TK 2011-2012, 31015, Nr. 68
- Barrièremodel Kinderporno; barrières en interventies ten behoeve van de aanpak
kinderporno (politie; oktober 2011)

MONITOR

Actie 25

Aanpak daders kinderpornografie verstevigen

A Algemene informatie

Actie

De aanpak van kinderpornografie verstevigen door verdubbeling van de inzet van politie.

Actiehouder

Ministerie van VenJ, politie en openbaar ministerie

Toelichting

Het doel van de aangescherpte justitiële aanpak is om meer verdachten van seksueel kindermisbruik en kinderpornografie aan te brengen. Deze aanpak wordt nauw gevolgd door een zogenaamd Topberaad van het ministerie van VenJ, politie en openbaar ministerie.

B Bevindingen

Inhoud

- In de Kamerbrief van het ministerie van VenJ van 27 januari 2012 staat vermeld dat de inzet van politie wordt verdubbeld naar 150 fte.
- Op landelijk niveau zijn de kinderporno opsporingstaken geprioriteerd.
- In de opsporing wordt gewerkt met multidisciplinaire teams.
- Het toezicht en de nazorg voor daders worden verbeterd.
- Naast downloaders richten politie en justitie zich ook op vervaardigers van kinderporno en op misbruikers
- In 2012 moet het aantal verdachten stijgen met 7,5%, in 2013 met 15% en in 2014 met 25%.
- De Tweede Kamer wordt 2 keer per jaar geïnformeerd door VenJ over de voortgang van de aanpak kinderpornografie
- Op 2 oktober 2012 is door VenJ de tweede voortgangsbrief 2012 over de aanpak kinderpornografie naar de Tweede Kamer gestuurd.
- Het Topberaad vergadert om de 2 à 3 maanden om de tussentijdse voortgang te bewaken.

Planning

-

Kosten

-

C Aandachtspunten

-

D Advies

De Taskforce stelt aan VenJ en VWS voor dat de Taskforce de uitvoering van deze actie in het vervolg niet meer monitort.

EXTRA INFORMATIE

Actie 25

Aanpak daders kinderpornografie verstevigen

E Achtergrondinformatie

- Naar aanleiding van het Rapport van de NRM over kinderporno komt er meer aandacht voor voorkomen van kinderpornografie maar ook voor het tegengaan van recidive.
- Politie wordt opgeleid om zich naast een verbeterde aanpak van de daders van kinderpornografie tevens meer bewust te zijn van de slachtoffers.

F Bronnen

Gesprekken

- Medewerkers van het ministerie van VenJ

Documenten

- Rapport over Kinderpornografie van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (oktober 2011)
- TK 2011-2012, 31015, Nr. 68
- Barrièremodel Kinderporno; barrières en interventies ten behoeve van de aanpak kinderporno (politie; oktober 2011)
- TK Voortgangsbrief aanpak van seksueel misbruik van kinderen en de daaraan gerelateerde aanpak van kinderpornografie, 27 januari 2012 (kenmerk 5716024/11)

MONITOR

Actie 26

Hulpaanbod slachtoffers inventariseren en verspreiden

A Algemene informatie

Actie

Geschikt hulpaanbod voor slachtoffers van seksueel kindermisbruik en kinderpornografie inventariseren en verspreiden. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van de ervaringen van professionals.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

-

B Bevindingen

Inhoud

- Nog geen gegevens.

Planning

-

Kosten

-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 26

Hulpaanbod slachtoffers inventariseren en verspreiden

E Achtergrondinformatie

- Slachtoffers van seksueel kindermisbruik en kinderpornografie moeten adequate hulp krijgen. Dat er beeldmateriaal is gemaakt kan een extra trauma zijn voor de slachtoffers. De Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen kinderen (NRM) benadrukt de traumatiserende werking als beeldmateriaal niet verdwijnt. Deze specifieke expertise bij professionals lijkt nog te weinig zijn ontwikkeld.
 - Hulpverlening moet haar aanbod aanpassen. Vragen hierbij zijn: welke slachtoffers moet je welke hulp aanbieden? En hoe kun je zorgen dat professionals de juiste hulp bieden?
 - In Amsterdam is in 2011 door een zedenzaak ervaring opgedaan met de behandeling en nazorg van slachtoffers van kinderpornografie.
-

F Bronnen

Gesprekken

- Medewerkers ministerie VWS

Documenten

- Rapport over Kinderpornografie van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (oktober 2011)
- TK 2011-2012, 31015, Nr. 68

MONITOR

Actie 27

Publieke & private samenwerking verbeteren

A Algemene informatie

Actie

Preventie, signalering en opsporing van kinderpornografie versterken door het zoeken naar c.q. verbeteren van de samenwerking tussen publieke en private partijen.

Actiehouder

Ministerie van VenJ

Toelichting

-

B Bevindingen

Inhoud

- De Taskforce kinderpornografie en Kindersekstoerisme heeft eind 2011 het barrièremodel kinderporno als het eindproduct opgeleverd
- Hierin zijn verschillende acties in de aanpak tegen kinderporno benoemd en ondergebracht in het zogenaamde barrièremodel, een overzicht van mogelijke interventies.
- Onderdeel van dit model zijn samenwerking met ketenpartners als ICT-dienstverleners, hulpverleners en hulpverlening aan pedoseksuelen. Verder is de zogenaamde notice takedown regeling ingevoerd. Providers werken mee aan het uit de lucht halen van sites.
- Andere acties uit het model betreffen:
 - Remotebeheer; het stelselmatig checken en/of beperken wat veroordeelde zedendelinquenten met minderjarigen online doen (monitoren)
 - Casusoverleg met ketenpartners voor monitoring van veroordeelde zedendelinquenten
 - Verplicht terugvalprogramma (curatief) als bijkomende straf
 - Gemeenten verhuisberichten sturen van zedendelinquenten.
- Veel acties uit dit barrièremodel moeten nog worden getoetst op haalbaarheid en uitvoerbaarheid.

Planning

-

Kosten

-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 27

Publieke & private samenwerking verbeteren

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers van ministerie VenJ

Documenten

- Rapport over Kinderpornografie van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (oktober 2011)
- TK 2011-2012, 31015, Nr. 68
- Barrièremodel Kinderporno; barrières en interventies ten behoeve van de aanpak kinderporno (politie; oktober 2011)

MONITOR

Actie 28

Uitbreiding verklaring omtrent gedrag

A Algemene informatie

Actie

De uitbreiding van de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) met informatie uit het buitenland en in jeugdzorg.

Actiehouder

Ministerie van VenJ en VWS

Toelichting

In de jeugdzorg is er geen wettelijke verplichting voor werkgevers tot het vragen van een VOG aan nieuwe werknemers. De huidige wet op de jeugdzorg zal nog worden aangepast op dit onderwerp (deze wijziging is opgehangen aan het wetsvoorstel verplichte meldcode).

B Bevindingen

Inhoud

- Vooruitlopend op de wetwijziging zijn er afspraken gemaakt met Jeugdzorg Nederland dat men er op toeziet dat de instellingen voor jeugdzorg een VOG vragen aan werknemers.
- Beleidsambtenaren signaleren meningsverschillen in het veld over de het nut en de noodzaak van een intensivering van de VOG-screening of het verhogen van de frequentie van de screening van het zittende personeel.
- Er blijkt in de praktijk een drempel te bestaan om aan het zittend personeel/vrijwilligers te vragen een VOG te overhandigen.
- In de huidige fase waarin de VOG verplichting nog niet overal geldt, valt niet aan te geven in welke mate de verplichting een daadwerkelijke bijdrage levert aan het terugdringen van misbruik.

Planning

- Eind 2013 is binnen de EU de onderlinge gegevensverstrekking (inclusief het implementatietraject) geregeld. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Europese richtlijn worden door de dienst Justis reeds VOG-aanvragen van EU-werknemers die in Nederland met kinderen willen werken uitgezet in de EU-landen van herkomst;
- In 2013 wordt gestart met de continue screening van werknemers in de kinderopvang en peuterspeelzalen;
- In 2014 is verplichte VOG in de jeugdzorg ingevoerd.

Kosten

- De legeskosten bedragen € 30,05 voor een eenmalige reguliere VOG-aanvraag en € 24,55 voor een VOG die digitaal wordt aangevraagd.
- De kosten voor een periodieke of continue screening liggen hoger en kunnen niet uit het bestaande legesbedrag gefinancierd worden.

C Aandachtspunten

De mate waarin werkgevers daadwerkelijk VOG's vragen aan personeel.

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 28

Uitbreiding verklaring omtrent gedrag

E Achtergrondinformatie

- In de sectoren onderwijs en kinderopvang zijn nieuwe werknemers verplicht aan hun werkgever een VOG te overhandigen.
- In een VOG worden kenmerken geregistreerd als geweld, zeden, etc. Er wordt echter niet specifiek op kindermishandeling geregistreerd bij geweld. Bij een veroordeling voor een gewelddelict is dit gegeven maximaal tot 4 jaar na dato beschikbaar voor een VOG. Het feit dat iemand voor een zedenzaak is veroordeeld blijft altijd zichtbaar.

F Bronnen

Gesprekken

- Medewerkers van het ministerie van VenJ

Documenten

- TK 2011-2012, 33000 VI, Nr. 76
- TK 2011-2012, 33000 VI, Nr. 81
- TK Voortgangsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel', 27 april 2012 (kenmerk: DJ/PS 3114085)

Actie 29

Instelling Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik

A Algemene informatie

Actie

Instellen van een Taskforce die de aanpak van kindermishandeling hoog op de agenda zet.

Actiehouder

Ministeries van VenJ en VWS

Toelichting

De Taskforce zal de nakoming van de acties uit het Actieplan Kinderen veilig kritisch volgen, specifieke thema's uit het Actieplan hoog op de agenda houden (zoals seksueel misbruik) en nieuwe kansrijke initiatieven stimuleren.

B Bevindingen

Inhoud

- De actie is uitgevoerd.
- De instelling van de Taskforce is gepubliceerd in de Staatscourant van 11 september 2012.
- Er is een Werkplan (groeidocument) gemaakt.

Planning

-

Kosten

- Financiering vanuit de ministeries is geregeld.
-

C Aandachtspunten

-

D Advies

De Taskforce adviseert VenJ en VWS dit actiepoint uit de monitor te halen.

EXTRA INFORMATIE

Actie 29

Instelling Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Medewerkers programmteam Taskforce

Documenten

- TK 2011-2012, 33000 VI, Nr. 81
- Staatscourant dd 11 november 2012 nummer 18731
- Conceptwerkplan Taskforce (oktober 2012)

MONITOR

Actie 30

Uitbreiding taak Nationaal Rapporteur Mensenhandel naar seksueel misbruik van kinderen

A Algemene informatie

Actie

Uitbreiding van de taak van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM) naar seksueel misbruik van kinderen.

Actiehouder

Ministeries van VWS & VenJ

Toelichting

-

B Bevindingen

Inhoud

- De actie is uitgevoerd, het instellingsbesluit is gereed (7 mei 2012) en hierover is een kamerbrief (7 mei 2012) gestuurd.
- De titel van de NRM is uitgebreid tot Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen kinderen.

Planning

-

Kosten

- De ministeries VenJ en VWS hebben afspraken gemaakt over de financiering.
-

C Aandachtspunten

-

D Advies

De Taskforce adviseert VenJ en VWS dit actiepoint uit de monitor te halen.

EXTRA INFORMATIE

Actie 30

Uitbreiding taak Nationaal Rapporteur Mensenhandel naar seksueel misbruik van kinderen

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerker ministerie VenJ
- Beleidsmedewerker ministerie VWS

Documenten

- TK 2011-2012, 33000 VI, Nr. 81
- TK Instellingsbesluit Nationaal Rapporteur Mensenhandel, 7 mei 2012 (kenmerk 239968)

MONITOR

Actie 31

Onderzoek entameren naar gradaties in kindermishandeling

A Algemene informatie

Actie

Advies vragen over gradaties in kindermishandeling ten behoeve van maatwerk bij inzet interventies.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Bij de aanpak van kindermishandeling komen fundamentele vragen naar voren. Vragen als: Hebben alle slachtoffers hetzelfde hulpaanbod nodig of moet eenieder op een andere manier worden behandeld? Moeten alle daders op dezelfde manier worden aangepakt? Waar liggen de (ethische) grenzen aan het al dan niet handelen van professionals?

B Bevindingen

Inhoud

-

Planning

- De fundamentele vragen zullen worden voorgelegd aan een tijdelijk in te stellen Commissie Kernvragen in de aanpak van kindermishandeling.
- De Commissie is nog niet ingesteld

Kosten

-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 31

Onderzoek entameren naar gradaties in kindermishandeling

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

- Beleidsmedewerkers van ministerie VWS

MONITOR

Actie 32 Prevalentiestudie in 2015 uitvoeren

A Algemene informatie

Actie

In 2015 onderzoek naar aard en omvang van kindermishandeling.

Actiehouder

Ministerie van VWS

Toelichting

Dit onderzoek zal een derde prevalentiestudie zijn naar de aard en omvang van kindermishandeling. In 2005 en 2010 zijn de Nationale Prevalentiestudies Mishandeling van Kinderen en Jeugdigen (NPM) uitgevoerd.

B Bevindingen

Inhoud

-

Planning

- Een derde prevalentiestudie (deze actie) zal eind 2013 worden gestart.
- Overwogen wordt om wellicht een minder uitgebreide vorm van onderzoek toe te passen en in 2020 weer een uitgebreide.

Kosten

-

C Aandachtspunten

-

D Advies

-

EXTRA INFORMATIE

Actie 32 Prevalentiestudie in 2015 uitvoeren

E Achtergrondinformatie

F Bronnen

Gesprekken

Beleidsmedewerker ministerie VWS

Documenten

- Prevalentieonderzoek Kindermishandeling in Nederland anno 2005 (Universiteit Leiden, 2007)
- Tweede Prevalentieonderzoek Kindermishandeling in Nederland anno 2010 (Universiteit Leiden, 2011)

Colofon

De Monitor Actieplan Kinderen veilig 2012-2016, nulmeting, is een uitgave van de Taskforce Kindermishandeling en seksueel misbruik

Uitvoering Management en Organisatie Advies,
organisatieadviesbureau van en voor het Rijk
Vormgeving Studio Tint, Den Haag

Den Haag, november 2012

Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik
Bezoekadres:
Lange Voorhout 13
2514 EA Den Haag

Telefoon (070) 376 58 30
E-mail info@tfkinderenveilig.nl

Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik.

Aan de totstandkoming van deze publicatie is de grootst mogelijke zorg besteed. De Taskforce kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele onjuistheden, noch kunnen aan de inhoud rechten worden ontleend.

